

کمیسیون ویژه گره‌گشا نیست دولت لایحه بدهد

در حالی که مخالفان بررسی قانونی برجام در مجلس سعی دارند فعالیت کمیسیون ویژه را رافع مسئولیت مجلس وانمود کنند که تنها راه قانونی در این زمینه ارائه برجام بصورت لایحه است. موضوعی که اعضای کمیسیون ویژه نیز بر آن تاکید دارند.

گزارش کیهان از ضرورت بررسی برجام در مجلس

کمیسیون ویژه گره‌گشا نیست دولت لایحه بدهد

در حالی که مخالفان بررسی قانونی برجام در مجلس سعی دارند فعالیت کمیسیون ویژه را رافع مسئولیت مجلس وانمود کنند که تنها راه قانونی در این زمینه ارائه برجام بصورت لایحه است. موضوعی که اعضای کمیسیون ویژه نیز بر آن تاکید دارند.

یک روز پس از اعلام جمع بندی مذاکرات هسته‌ای در وین و توافق بر سر متن برجام، رهبر معظم انقلاب اسلامی در پاسخ به نامه رئیس جمهور درباره ادامه راه و نحوه برخورد با متن مذکور رهنمودهایی را ارائه فرمودند. در بخشی از این نامه کوتاه آمده بود: «لازم است متنی که فراهم آمده با دقت ملاحظه و در مسیر قانونی پیش‌بینی شده قرار گیرد و آنگاه در صورت تصویب، مراقبت از نقض عهده‌های محتمل طرف مقابل صورت گرفته و راه آن بسته شود.»

تاکید حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای درباره قرار گرفتن توافق در مسیر قانونی خود، تأکیدی بود بر دو اصل مصرح قانون اساسی (اصل 77 و 125) مبنی بر اینکه تمامی معاهدات، مقاوله‌نامه‌ها و موافقت‌نامه‌های بین‌المللی باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد. استفساریه شورای نگهبان نیز تأکید می‌کند هر سند بین‌المللی که برای کشور تعهدآور باشد - صرفنظر از نام و عنوان آن- نیاز به تصویب مجلس دارد.

دولتمردان و تیم مذاکره‌کننده اما برداشت دیگری از ماجرا داشته و بارها اعلام کردند مصلحت نمی‌بینند برجام را بصورت لایحه به مجلس بفرستند. در حالی که نظر و جهت گیری دولت در این زمینه کاملاً روشن و واضح بود، عزم جدی و لازم برای پیگیری قضیه در بهارستان دیده نمی‌شد. فشارها و پیگیری عده‌ای از نمایندگان بالاخره به تشکیل یک کمیسیون ویژه در این مورد منجر شد.

چهارشنبه 28 مرداد بیش از یک ماه پس از پایان مذاکرات!- مجلس از میان 24 نامزد، 15 عضو کمیسیون ویژه برجام را تعیین کرد. چند روز بعد کمیسیونی که براساس آیین نامه داخلی مجلس تشکیل شد، کار خود را آغاز کرد و در پایان هفته اول شهریور ماه علی رغم همه توصیه‌ها و اعتراضات، مجلس بار دیگر به تعطیلاتی طولانی رفت. این تعطیلات در حالی بود که بیش از 50 نماینده خواستار تغییر زمان تعطیلات و رسیدگی مجلس به برجام شده بودند اما هیئت رئیسه به بهانه‌های مختلف با این درخواست مخالفت کرده و عملاً بهارستان 3 هفته تعطیل شد. برخی از نمایندگان در پاسخ به انتقادات درباره این تعطیلی طولانی مدت، به کمیسیون ویژه برجام اشاره کرده و گفتند مجلس در حال انجام وظیفه خود در بررسی توافق است!

کیهان در نشست خبری شنبه هفته گذشته رئیس جمهور، از روحانی پرسید آیا دولت همچنان قصد دارد مسیر غیرقانونی نفرستادن لایحه برجام به مجلس را ادامه دهد، که رئیس جمهور با ارائه دلایلی تأکید کرد مسیر دولت همچنان بررسی در شورای عالی امنیت ملی است و تصویب مجلس به دلیل آنکه برجام را الزام‌آور می‌کند، به صلاح نیست! البته آقای رئیس جمهور توضیح نداد مگر تصویب شورای عالی امنیت ملی همین نتیجه را در پی ندارد؟!

البته این تنها دلیل رئیس جمهور برای مخالفت بررسی برجام در مجلس نبود و کیهان نیز طی یادداشتی -اگر فتح‌الفتوح است چرا قانونی نشود؟!- در روز سه شنبه پاسخ دلایل روحانی برای عدم تمکین به قانون در این مورد را داد.

تا آنکه رهبر معظم انقلاب اسلامی بیانات مهمی را در دیدار روز پنج شنبه با اعضای مجلس خبرگان درباره موضوع هسته‌ای بیان کرده و در بخشی از سخنان خود به این قضیه نیز پرداخته و البته این بار علنی فرمودند نمایندگان باید در این قضیه تصمیم بگیرند؛ «یک بحثی که امروز وجود دارد بحث مجلس است؛ وضع حقوقی و قانونی و مانند اینها را کسانی که اهل این مسائل هستند باید بررسی کنند و ببینند که اقتضائات حقوقی و آنچه الزامات حقوقی این مسئله است چیست و طبق

همان بایست عمل بشود؛ ما وارد آن نمی‌شویم. لکن آنچه از نگاه کلی من عرض می‌کنم - که به آقای رئیس جمهور هم این را عرض کرده‌ام - [این است که] به نظر ما مصلحت نیست که ما مجلس را از این قضیه برکنار بداریم؛ چون قضیه‌ای است که بالاخره دو سال است که کشور به‌طور کلی متوجه به آن است و حالا هم به یک نتایجی رسیده؛ [پس] باید مجلس وارد بشود. حالا مجلس چه بکند؟ بنده هیچ توصیه‌ای ندارم به مجلس شورای اسلامی که با این چه‌جوری عمل بکند. اولاً نوع تصمیم‌گیری چه‌جوری باشد؟ به‌نحو تصویب یا رد باشد، یا به‌نحو دیگری تصمیم‌گیری کنند؟ آیا رد کنند، آیا تصویب کنند؟ بنده هیچ توصیه‌ای ندارم. نظر متبّع، نظر نمایندگان ملت است در مجلس و اینکه [مجلس] چه بکند، چه نکند را ما عرض نمی‌کنیم. ما معتقدیم که بالاخره خوب است مجلس را برکنار نکنیم و نمایندگان ملت باید تصمیم بگیرند.»

عراقچی: تصویب برجام در مجلس صلاح نیست

در حالی که چند روز از بیانات صریح مقام معظم رهبری در این خصوص گذشته و انتظار می‌رفت اقدامی عاجل و صریح در این خصوص هم از طرف دولت و هم مجلس انجام شود، سخنان روز گذشته معاون وزیر امور خارجه در ششمین جلسه کمیسیون ویژه برجام نشان داد، دولت همچنان نمی‌خواهد مسیر قانونی را در این زمینه طی کند. به گزارش فارس، سیدحسین نقوی حسینی نماینده مردم ورامین و سخنگوی کمیسیون ویژه بررسی برجام در این مورد گفت: عراقچی با تأکید بر بیانات مقام معظم رهبری در ملاقات نمایندگان مجلس خبرگان با معظم‌له، تعبیر خودشان را از بیانات حضرت آقا بیان کردند و باز هم به‌عنوان نظر کارشناس «تصویب برجام در مجلس را صلاح ندانستند»!

اگر چه قریب به اتفاق اعضای کمیسیون ویژه مجلس نمایندگان کارشناس در این موضوع و دلسوز هستند اما با در نظر گرفتن همه جوانب بدون شک این کمیسیون نمی‌تواند جایگزین وظیفه قانونی مجلس در ورود به بررسی جدی برجام شود و متأسفانه عده‌ای آگاهانه و برخی نیز از روی ناآگاهی فعالیت ارزشمند این کمیسیون را همان بررسی در مجلس و عمل نمایندگان ملت به وظیفه و رسالت خطیر خود خوانده‌اند. این مواضع در حالی است که رئیس این کمیسیون و اغلب اعضای آن نیز بارها تأکید کرده‌اند دولت باید لایحه برجام را به مجلس ارائه دهد. همانگونه که رئیس این کمیسیون نیز اعلام کرده است مأموریت این کمیسیون تهیه گزارشی درباره توافق هسته‌ای و ارائه آن به مجلس است و البته مجلس نیز از نظر حقوقی هیچ الزامی به پذیرش نظر آن نخواهد داشت.

برجام مصداق توافق بین‌المللی است

و تصویب آن در انحصار مجلس است

در همین حال پژوهشکده شورای نگهبان اقدام به انتشار گزارش پژوهشی در رابطه با ابعاد حقوقی برجام کرد. این گزارش پژوهشی که «بررسی ابعاد حقوقی برجام در نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران» نام دارد، برنامه جامع اقدام مشترک را از منظر حقوقی مورد تحلیل قرار داده است.

در این گزارش، پس از بررسی ماهیت حقوقی برجام، به لزوم تصویب آن توسط مجلس شورای اسلامی اشاره شده و این موضوع از منظر حقوقی مورد واکاوی قرار گرفته است.

در ادامه این گزارش، به ابهاماتی که درباره صلاحیت مجلس شورای اسلامی وجود دارد پرداخته شده و اشکالات حقوقی صلاحیت مجلس در این خصوص پاسخ داده شده است.

ارتباط برجام با قطعنامه سازمان ملل، صلاحیت شورای عالی امنیت ملی در ورود به برجام، بررسی داوطلبانه بودن تعهدات، خلاف قانون اساسی بودن عمل به برجام در صورت عدم تصویب آن توسط مجلس شورای اسلامی، تأثیر عنوان برنامه جامع اقدام مشترک در ماهیت حقوقی آن، دلیل عدم تصویب برجام توسط پارلمان سایر کشورهای طرف مذاکره، بررسی عدم امضای برجام توسط رئیس‌جمهور یا نماینده قانونی وی، امکان تصویب برجام از طریق ارائه طرح توسط نمایندگان در صورت عدم ارائه لایحه توسط دولت و حدود صلاحیت مجلس شورای اسلامی در بررسی و تصویب برجام از جمله موضوعاتی است که در این گزارش از منظر حقوقی مورد بررسی قرار گرفته است.

مهم‌ترین نکات مندرج در این گزارش به این شرح است:

* برجام مصداق توافق بین‌المللی و صلاحیت تصویبش انحصاراً در اختیار مجلس است

* عدم تصویب متن در پارلمان‌های 1+5 دلیلی بر عدم صلاحیت مجلس نیست.

* مجلس می‌تواند در ضمن ماده واحده، بیانیه تفسیری صادر کند.

با توجه به تمام این مسائل می‌توان پرسید؛ آیا وقت آن نرسیده دولت حقوقدان به وظیفه قانونی خود درباره ارائه لایحه برجام به مجلس عمل کند؟ پس از تأکید صریح رهبر معظم انقلاب بر وظیفه مجلس در این امر خطیر و تاریخی، آیا وقت آن نرسیده نمایندگان از تعطیلات بازگشته و پس از تعیین تکلیف برجام قضای تعطیلات تابستانی خود را بجا آورند؟!